

Донька доктора Моро

Сильвія Морено-Ґарсія

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

Переклад — Ольга Брагіна

© Видавництво «Лобстер». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Розділ 1 Карлотта

Вони мали прибути сьогодні. Двоє добродіїв. Їхній човен ковзав крізь зарості мангрових дерев. Джунглі вирували звуками, птахи дзвінко й невдоволено щебетали, наче передбачали наближення чужих. У бараках за головним будинком шаленіли гібриди. Навіть старий віслюк якось роздратовано жував своє зерно.

Вночі Карлотта довго роздивлялася стелю своєї кімнати, а вранці в неї розболівся живіт — так траплялося завжди, коли вона нервувала. Рамоні довелося заварити їй чашку гіркого апельсинового чаю. Карлотті не подобалось, що вона аж так хвилюється, але в доктора Моро рідко бували гості. Батько казав, що ізоляція йде їй на користь. У дитинстві через хворобу їй доводилося багато відпочивати. Та й гібриди не сприяли товариськості. В «Уашактун» навідувалися лише Франсіско Ріттер, юрист батька і його незмінний кореспондент, або Ернандо Лісальде.

Пан Лісальде завжди приїжджав сам. Карлотті його так і не представили. Двічі вона бачила здалеку, як вони з батьком прогулювалися біля будинку. Обидва рази він швидко поїхав, не ночував у кімнаті для гостей. Хай там як, Лісальде все одно приїжджав лише зрідка. Його присутність відчувалася здебільшого в листах, що приходили кожні кілька місяців.

Та тепер пан Лісальде, далека фігура, яка мала ім'я, але не плоть і кров, прибував із візитом, та ще й не сам, а віз із собою нового мажордома {1}. Майже рік після від'їзду Мелькіадеса доктор керував в «Уашактуні» особисто й робив це вкрай незадовільно, оскільки здебільшого сидів у лабораторії або занурювався в роздуми. Але, схоже, не надто прагнув знайти дворецького.

— Доктор занадто примхливий, — сказала Рамона, розчісуючи заплутані пасма Карлотти. — Пан Лісальде йому рекомендує то одного пана, то іншого, але твій батько завжди відмовляється —

ніхто йому не підходить. Наче всі сюди так і рвуться.

— Чому люди не хочуть їхати в «Уашактун»? — спитала Карлотта.

— Далеко від столиці. І знаєш, що кажуть? Скаржаться, що це занадто близько до території повстанців. Думають, що тут — край світу.

— Насправді це не так уже й далеко, — сказала Карлотта, хоча знала про півострів лише з мап у книжках, де відстані перетворилися на чорно-білі риски.

— Дуже далеко. Більшість людей двічі подумає, якщо вони звикли до бруківки й свіжих газет щоранку.

— Тоді чому ти сюди приїхала працювати?

— Моя родина обрала для мене чоловіка, але він виявився поганим. Ледачий, удень не брався й за холодну воду, а вночі бив мене. Я не скаржилася. Довго терпіла. Якось зранку він сильно мене вдарив. Занадто сильно. Або, можливо, так само, як завжди, але мені урвався терпець. Зібрала речі і втекла. Подалася в «Уашактун», бо тут мене ніхто не знайде, — знизала плечима Рамона. — Але в інших — не так. Інші хочуть, щоб їх знаходили.

Рамона була ще не старою: неглибокі зморшки навколо очей, у волоссі — кілька пасм сивини. Але вона виважено говорила про різні речі, й Карлотта вважала її дуже мудрою.

— Гадаєш, новому мажордому тут не сподобається? Гадаєш, він захоче, щоб його знайшли?

— Звідки мені знати? Пан Лісальде його везе. Це пан Лісальде розпорядився, і він має рацію. Твій батько цілими днями в роботі, але поратися по дому в нього руки не доходять.

Рамона поклала щітку.

— Припини вовтузитися, дитино, зімнеш сукню.

Сукня, про яку йшлося, рясніла шлярками й рюшами, ще й цей велетенський бант ззаду замість охайного муслінового пінафора

{2}, який Карлотта зазвичай носила вдома. Лупе й Качіто хихотіли в дверях, дивилися на Карлотту, яку одягнули, наче кобилу перед виставкою.

— Маєш чудовий вигляд, — сказала Рамона.

— Свербить, — поскаржилася Карлотта. Їй здавалося, що вона схожа на великий торт.

— Не смикай. А ви двоє підіть умийтеся й помийте руки, — наказала Рамона, метнувши один зі своїх вбивчих поглядів.

Лупе й Качіто відійшли вбік, щоб пропустити Рамону, коли вона виходила з кімнати. Рамона нарікала на довгий перелік справ, що чекали на неї вранці. Карлотта насупилася. Батько сказав, що сукня — за останньою модою, але вона звикла до легших сукенок. Можливо, таке вбрання виглядало б мило в Меріді, Мехіко чи в якомусь іншому місті, але в «Уашактуні» воно здавалося жахливо недоречним.

Лупе й Качіто знову захихотіли, коли зайшли в кімнату й почали ближче роздивлятися її ґудзики, торкалися тафти та шовку, поки Карлотта не відштовхнула їх ліктем, викликавши нові смішки.

— Припиніть, ви двоє, — сказала Карлотта.

— Не злися, Лотті, просто ти така кумедна — схожа на одну зі своїх ляльок, — сказав Качіто. — Але, можливо, новий управитель привезе цукерки й тобі сподобається.

— Навряд чи він привезе цукерки, — заперечила Карлотта.

— Мелькіадес привозив нам цукерки, — сказала Лупе, всідаючись на стару конячку-гойдалку, вже замалу для них усіх, і почала гойдатися туди-сюди.

— Привозив тобі цукерки, — поскаржився Качіто. — Мені жодної ніколи не привіз.

— Це тому, що ти кусаєшся, — сказала Лупе. — Я жодного разу нікого не кусила.

І справді, Лупе не кусалася. Коли батько Карлотти привів Лупе до будинку, Мелькіадес зчинив через це галас, казав, що не можна залишати Карлотту наодинці з Лупе. А якщо вона подряпає дитину? Але доктор відповів, що не варто турбуватися, адже Лупе — хороша. Окрім того, Карлотта так хотіла подругу для ігор, що слобва не сказала б, навіть якби Лупе кусалася й дряпалася.

А ось до Качіто Мелькіадес так і не звик. Можливо, тому, що той був значно невгамовнішим за Лупе. Можливо, через те, що він був хлопцем, а Мелькіадес заспокоював себе думкою, що безпечні лише дівчата. Можливо, тому, що Качіто якось вкусив Мелькіадеса за палець. Неглибоко, лише подряпина залишилася, але Мелькіадес зненавидів Качіто й ніколи не пускав його до будинку.

До того ж Мелькіадесу ніхто з них особливо не подобався. Рамона влаштувалася до доктора Моро, коли Карлотті було майже п'ять років, а Мелькіадес працював в «Уашактуні» ще до того. Але Карлотта не пам'ятала, щоб він усміхався до дітей або ставився до них інакше, ніж як до клопоту на свою голову. Якщо він і приносив цукерки, то не з власного бажання, а тому, що Рамона попросила принести частування для малечі. Коли діти галасували, він міг пробурчати, щоб доїдали солодощі і йшли геть, не шуміли й дали йому спокій. Він не мав у серці любові до дітей.

Рамона любила дітей, а Мелькіадес їх лише терпів.

Мелькіадес пішов, тепер Качіто вільно прокрадався в будинок і вислизав з нього, стрімголов гасав кухнею та вітальною з оксамитовими канапами, а коли доктор не бачив, навіть тарабанив по клавішах піаніно, видобуваючи з інструмента гучну какофонію. Ні, діти зовсім не сумували за Мелькіадесом. Той був вимогливим і трохи зарозумілим, тому що колись працював лікарем у Мехіко і вважав це величезним досягненням.

— Не розумію, навіщо нам новий мажордом, — сказала Лупе.

— Батько неохочий до господарства, а пан Лісальде прагне, щоб усюди панував ідеальний лад, — повторила Карлотта те, що їй сказали.

— Чи йому не байдуже, хто тут охочий до господарства? Пан все одно тут не живе.

Карлотта дивилась у дзеркало, граючись намистом із перлин — його, як і сукню, одягли на неї того ранку, щоб вона мала бездоганний і відповідний до свого статусу вигляд.

Качіто мав рацію: Карлотта нагадувала одну зі своїх ляльок — гарненьких порцелянових лялечок із рожевими губами й круглими очима, вишикуваних на полиці. Але Карлотта не лялька, вона — дівчинка, майже панна, і якось трохи сміховинно, що вона має бути схожою на розфарбований порцеляновий виріб.

Завжди послідовна дитина, Карлотта відвернулася від дзеркала й серйозно подивилася на Лупе.

— Пан Лісальде — наш покровитель.

— Як на мене, він усюди пхає свого носа, — зауважила Лупе. — Гадаю, він хоче, щоб той чоловік шпигував за нами й доповідав йому про все, що ми робимо. До того ж хіба англієць розуміється на управлінні цим будинком? В Англії немає джунглів, у всіх книжках з бібліотеки пишуть, що там сніг і холод, люди їздять в екіпажах.

Десь так. Коли Карлотта роздивлялася книжки, а Качіто й Лупе з цікавістю заглядали їй через плече, перед її очима розгорталися чарівні країни фантазій. Англія, Іспанія, Італія, Лондон, Берлін і Марсель. Карлотті ці назви здавалися вигаданими, вони дисонували з назвами міст на Юкатані. Особливо її дивував Париж. Вона намагалася вимовляти цю назву повільно, як батько. Він казав: «Парі». Однак важливою була не лише його вимова цього слова, але й знання, що лежало за ним. Батько колись жив у Парижі, гуляв його вулицями, тому, промовляючи слово «Париж», він згадував справжнє місто, «столицю світу», що існує в реальності, та Карлотта

знала лише «Уашактун», і хоч як би правильно вона не відмінювала дієслово «Je vais a Pari» {3}, місто не стало для неї справжнім.

Париж був містом її батька, але не самої Карлотти.

Вона не знала міста своєї матері. У батьковій кімнаті висів овальний портрет. На ньому була зображена білява красуня в бальній сукні без рукавів, на шиї сяяла коштовна прикраса. Але це була не її мати, а перша дружина доктора. Він втратив її разом із немовлям — дівчинкою. Їх обох забрала лихоманка. Щоб подолати горе, доктор завів коханку. Карлотта — позашлюбна донька доктора.

Рамона жила в «Уашактуні» багато років, але навіть вона не могла сказати Карлотті, як звали її матір чи яку зовнішність та мала.

— Пам'ятаю жінку, вродливу й смагляву, — розповіла вона Карлотті. — Навідалася одного разу, доктор чекав на неї, прийняв її в маленькій вітальні, вони поговорили. Але вона приходила лише раз.

Батько не квапився змалювати більш повну картину. Казав лише, що вони з її матір'ю ніколи не були одружені, а Карлотта залишилася з ним, коли її мати пішла. Карлотта підозрювала, що це означало: її мати вийшла заміж за іншого чоловіка й завела нову родину. У Карлотти могли бути брати й сестри, з якими вона ніколи не зустрінеться.

«Шануй твого батька і матір твою, щоб довголітній був ти на землі, що Господь, Бог твій, дасть тобі» {4}, — казав батько, з пошаною читаючи Біблію. Але для Карлотти він був водночас і батьком, і матір'ю.

Що стосується родини батька — нікого з них вона теж не знала. Батько мав брата, але той жив за морем, у далекій Франції. Були лише вони вдвох — Карлотта й батько, їй цього вистачало. Навіщо їй ще хтось, окрім батька? Чого б раптом їй захотілося в Париж чи в місто матері, де б воно не було?..

Єдине реальне місце — «Уашактун».

— Якщо він принесе цукерки, мені все одно, що він усюди пхає свого носа, — сказав Качіто.

— Доктор покаже йому лабораторію, — зауважила Лупе. — Він зачинився там на тиждень, отже, мабуть, має що показати.

— Пацієнта?

— Або обладнання, чи ще щось. Закладаюся, це — цікавіше за цукерки. Карлотта навідається до лабораторії. Вона нам розповість, що там.

— Справді? — спитав Качіто.

Він штовхав по підлозі старий дерев'яний іграшковий потяг, але зараз обернувся до Карлотти. Лупе припинила розгойдуватися на конячці. Вони обоє чекали на відповідь.

— Не знаю напевно, — сказала Карлотта.

«Уашактун» належав пану Лісальде, він платив доктору Моро за дослідження. На думку Карлотти, якщо пан Лісальде захоче побачити лабораторію її батька, то він побачить. І мажордому покаже.

— А я знаю. Я чула, як доктор говорив про це з Рамоною. Навіщо, як ти думаєш, тебе вдягли в цю сукню? — спитала Лупе.

— Батько сказав, що я, можливо, зустріну наших гостей і прогуляюся з ними, але нічого певного.

— Закладаюся, ти побачиш лабораторію. Обов'язково маєш нам розповісти, якщо це станеться.

Рамона саме проходила коридором, зупинилася й зазирнула до кімнати.

— Що ви досі тут робите? Негайно йдіть умиватися! — закричала вона.

Качіто й Лупе зрозуміли, що годі розважатися, і дременули з усіх ніг. Рамона тицьнула пальцем на Карлотту:

— Ані руш звідси.

— Зрозуміла.

Карлотта сиділа на ліжку, роздивляючись своїх ляльок: їхнє кучеряве волосся, довгі віії. Вона намагалася усміхатися, як ляльки: їхні крихітні роти, вигнуті луком Амура, виражали вдовolenня.

Карлотта потягнулася до стрічки у волоссі, намотала її на палець. Усе, що вона знала в житті — це «Уашактун». Вона не бачила нічого поза межами цього маєтку. Знала лише тутешніх мешканців. Коли іноді до їхнього будинку прибував пан Лісальде, Карлотті він здавався таким же фантастичним, як гравюри Лондона, Мадрида й Парижа.

Пан Лісальде існував, і водночас — не існував. Карлотта двічі бачила його мигцем — він був просто далекою постаттю, йшов уздовж головної будівлі маєтку, розмовляв з її батьком. Але під час цього візиту Карлотта опиниться поряд із ним, і не лише з ним, а ще й з майбутнім мажордомом. Невдовзі в її світі з'явиться щось зовсім нове. Це було схоже на те, як батько говорив про чужорідні тіла.

Щоб заспокоїтись, Карлотта взяла з полиці книжку і вмостилася у своєму кріслі для читання. Прагнучи прищепити доньці схильність до наук, доктор Моро подарував Карлотті багато книжок про рослини, тварин і дива біології, щоб, окрім казок Шарля Перро, на Карлотту впливали більш дидактичні твори. Для доктора Моро було неприйнятно, щоб дитина знала лише про «Попелюшку» або «Синю Бороду».

Карлотта завжди була поступливою, читала все, що клав перед нею батько. Їй подобалася книжка «Казки науки: Книга для молоді», але «Водяні діти» її лякали. Там був епізод зустрічі бідолашного зменшеного Тома з лососем. Хоча книжка запевняла Карлотту, що всі лососі — «справжні джентльмени», і хоча цей лосось поведився ввічливіше за злу стару видру, на яку Том натрапив перед тим, Карлотта підозрювала, що лосось з'їсть Тома за першої ж нагоди. У книжці було багато таких небезпечних

зустрічей. Пожирай — або зжеруть тебе. Це був нескінченний ланцюг голоду.

Карлотта навчила Лупе читати, а от Качіто затинаяся на літерах, вони плуталися в нього в голові, Карлотті доводилось читати йому вголос. Але «Водяних дітей» вона Качіто не читала.

Коли батько сказав, що прийде пан Лісальде з іншим паном, Карлотта мимоволі згадала жажливого лосося з книжки. Однак замість того, щоб відвернутися від зображення, вона втупилася в ілюстрації, роздивлялася видру, лосося й жахливих чудовиськ на сторінках книжки. Хоча вони всі вже переросли дитячі казки, книжка все одно її зачаровувала.

Через деякий час повернулася Рамона, й Карлотта відклала книжку. Вона пішла за жінкою до вітальні. Батько Карлотти не надто цікавився модою, тож не переймався умеблюванням будинку, здебільшого меблі були старі й важкі, їх придбав попередній власник ранчо {5}, оздоблення доповнювали кілька вишуканих артефактів, які доктор назбирав за ці роки. Найбільше виділявся французький годинник. Він відбивав щогодини, цей звук завжди втішав Карлотту. Її вражало, як можна виготовити такий високоточний механізм. Вона уявляла шестерні, що крутилися під його витонченим, розмальованим корпусом.

Карлотта увійшла до кімнати, міркуючи, чи їм не чутно биття її серця, яке калатало, мов регулярні удари годинника.

Батько обернувся до неї й усміхнувся.

— Це — домоправителька з моєю донькою. Карлотто, йди сюди, — припросив батько.

Карлотта поквапилася до нього, він поклав руку їй на плече й виголосив:

— Панове, дозвольте представити вам мою доньку Карлотту. Карлотто, це пан Лісальде, а це пан Лафтон.

— Як ся маєте? — автоматично спитала Карлотта, мов той добре видресирований папуга, що спав у клітці в кутку. — Сподіваюсь, гарно доїхали.

Вуса пана Лісальде вже почали сивіти, але він все одно був молодшим за її батька, чиї очі ховалися у глибоких зморшках. Він вишукано одягався: жилет із золотої парчі, гарний сюртук. Пан Лісальде усміхнувся Карлотті й витер чоло носовичком.

А ось пан Лафтон взагалі не усміхався. Мав на собі сюртук із коричнево-кремового вовняного твіду без прикрас, без жилету. Карлотту вразило, що він такий молодий і похмурий. Вона думала, що їм привезуть когось на кшталт Мелькіадеса, який вже лисів на скронях. А в цього юнака було все волосся, хоча й трохи розпатлане. А як сяяли його очі! Сірі вологі очі.

— У нас усе гаразд, дякую, — відповів пан Лісальде, потім подивився на батька Карлотти. — Яка у вас тут маленька принцеса. Гадаю, вона — однолітка моєї наймолодшої доньки.

— У вас багато дітей, пане Лісальде? — спитала Карлотта.

— У мене син і п'ять доньок. Хлопцю п'ятнадцять.

— Мені чотирнадцять, пане.

— Ти висока, як для дівчинки. Напевне, ти така ж на зріст, як мій хлопчина.

— І кмітлива. Вона вивчила всі належні мови, — зауважив батько. — Карлотто, я тут намагався допомогти пану Лафтону з перекладом. Чи не могла б ти сказати йому, що означає фраза «*natura non facit saltus*»? {6}

«Належні» мови Карлотта справді вивчила, але поверхові знання мови мая, якою також розмовляла, отримала не від батька. Вона навчилася від Рамони, як і гібриди. Офіційно Рамона працювала їхньою домоправителькою, а неофіційно — оповідачкою казок, експерткою з рослин біля їхнього будинку і ще багато ким.

— Це означає «природа не робить стрибків», — відповіла Карлотта, уважно подивившись на юнака.

— Правильно. Можеш пояснити цю концепцію?

— Зміни відбуваються поступово. Природа просувається вперед поволі, — урочисто промовила Карлотта. Батько часто ставив такі запитання, відповідати було просто, як грати гамми. Це заспокоювало.

— Ти з цим згодна?

— Природа — можливо. Але не людина, — сказала Карлотта.

Батько погладив її по плечу. Навіть не дивлячись на нього, Карлотта відчула, що він усміхається.

— Карлотта відведе нас до моєї лабораторії. Я покажу свої дослідження й доведу це, — сказав батько.

Папуга у своєму кутку розплющив одне око й подивився на них. Карлотта кивнула й запросила панів пройти за нею.

• • •

Далі — у повній книжці «Донька доктора Моро».

nashaknyga.com.ua